

Міністерство освіти і науки України
Український центр оцінювання якості освіти

**ЗОВНІШНЄ
ОЦІНЮВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ББК 74.261я721
К 56
УДК 811.373.161.1

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист № 1/12-1305 від 03.04.06)*

Коваленко Л., Глазова О., Ломакович С. та ін.
К 56 Зовнішнє оцінювання з української мови. Інформаційні матеріали. — К.: УЦОЯО, 2006. —
40 с.
ISBN 966-637-459-5

Навчальний посібник «Зовнішнє оцінювання з української мови. Інформаційні матеріали» знайомить випускників загальноосвітніх навчальних закладів, їхніх батьків і вчителів з програмовими вимогами, формами тестових завдань, структурою та змістом, а також правилами проходження тестування.

У запропонованому демонстраційному варіанті тестового зошита учні можуть виконати завдання та заповнити бланки відповідей, аналогічні тим, з якими вони працюватимуть під час зовнішнього оцінювання.

Для випускників, учителів загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів вищих навчальних закладів.

ББК 74.261я721

ISBN 966-637-459-5

© Центр тестових технологій, 2006
© Український центр оцінювання якості освіти, 2006
© Видавництво «Факт», оригінал-макет, художнє оформлення, 2006

Шановні випускники!

У 2006 році в Україні розпочато запровадження зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Узявши у ньому участь, Ви матимете додаткову можливість зарахувати отримані результати, за власним бажанням, як державну підсумкову атестацію (з української мови й алгебри і початків аналізу чи історії України ХХ – початку ХХІ ст.) та як вступні випробування до вищих навчальних закладів (з української мови й математики чи історії).

Зовнішнє оцінювання здійснюється у формі письмового тестування з дотриманням однакових вимог і умов для всіх його учасників. Готує матеріали й організовує процедуру проведення тестування Український центр оцінювання якості освіти. Програмові вимоги з предметів укладено відповідно до навчальних програм середніх загальноосвітніх навчальних закладів і програм вступних випробувань до вищих навчальних закладів України. Розробляючи технологію тестування, фахівці врахували кращий вітчизняний і світовий досвід.

Пропонуємо Вашій увазі інформаційні матеріали, головне завдання яких – допомогти Вам підготуватися до тестування. У них викладено вимоги, структуру й зміст зовнішнього оцінювання. Готуючись до тестування, ознайомтеся з правилами проходження зовнішнього оцінювання, а також, стежачи за часом, виконайте запропоновані завдання та самостійно заповніть бланки відповідей.

Додаткову інформацію щодо зовнішнього оцінювання Ви можете отримати на сайті: www.ukrtest.org.

Скористайтеся цим шансом, перевірте себе та прийміть власне рішення щодо зарахування результатів.

Зичимо Вам успіху!

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти

Лілія Гриневич

Зовнішнє оцінювання в запитаннях і відповідях

Які матеріали можна використовувати, готуючись до зовнішнього оцінювання?

Готуючись до зовнішнього оцінювання, можна використовувати такі матеріали:

1. Підручники та посібники з української мови, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.
2. Інформаційні матеріали «Зовнішнє оцінювання з української мови», які містять програмові вимоги, демонстраційний варіант тестового зошита й бланки відповідей А і Б.

Поради щодо роботи з інформаційними матеріалами

1. Ознайомтеся з розділом, який стосується програмових вимог до зовнішнього оцінювання з української мови.
2. Ознайомтеся з інструкціями до кожної частини тесту, це допоможе Вам у процесі тестування краще зрозуміти інструкції та зекономити час для виконання завдань.
3. Ознайомтеся з бланком А, у якому Ви за допомогою умовних позначень фіксуватимете результати виконання завдань; бланк складається з кількох частин, які передбачають різні способи позначення цих результатів. На бланку Б напишіть творчу роботу. Рекомендований час для роботи із завданнями Частини 1 – 75 хвилин, Частини 2 – 60 хвилин.

Як довго триває оцінювання?

Тестування з української мови триватиме без перерви 2 години 30 хвилин. Із них інструктаж – 15 хвилин, виконання завдань тестового зошита й заповнення бланків відповідей А і Б – 2 години 15 хвилин.

Де проводитиметься зовнішнє оцінювання?

Коли потрібно прибути на місце оцінювання?

Місце тестування, дату й час указано в запрошенні, яке Ви отримаєте в школі. Запрошення є порожньою до пункту тестування, і без нього Вам не дозволять узяти участь у зовнішньому оцінюванні.

На місце тестування необхідно прибути щонайменше за 30 хвилин до початку. Якщо Ви прийдете до аудиторії/класу після початку тестування, Вам не дозволять узяти в ньому участь.

Що необхідно з собою взяти?

На тестування Вам необхідно взяти запрошення, що засвідчує Вашу участь у зовнішньому оцінюванні, й паспорт. Якщо Ви ще не отримали паспорта, необхідно мати при собі свідоцтво про народження та завірену директором школи довідку з печаткою і Вашою фотографією.

Не забудьте взяти капілярну чи гелеву ручку з чорнилом/пастою насиченого чорного кольору.

Чи приділяється увага інформаційній безпеці зовнішнього оцінювання?

Під час зовнішнього оцінювання приділяється велика увага інформаційній безпеці. Матеріали тестування до пунктів проведення доставляють спеціальним зв'язком.

Важливою складовою системи захисту є спеціальний пластиковий пакет, у якому матеріали надходять до кожної аудиторії. Процедура проведення тестування зобов'язує, щоб інструктор запросив одного з учасників засвідчити цілісність пакета, перш ніж його розкриють. Пакет вважають неушкодженим, якщо з одного боку (там, де нанесено лінію розрізу) він суцільний, а з інших є смуга з написом: «Український центр оцінювання якості освіти». Її відсутність хоча б на одному з указаних місць пакета свідчатиме про те, що його незаконно відкрили до тестування, а потім запаяли й принесли в аудиторію.

Якщо пакет не ушкоджений, учасник тестування засвідчує цей факт своїм підписом у протоколі проведення зовнішнього оцінювання. Якщо виявлено, що пакет відкривали до початку іспиту, про це обов'язково необхідно записати до протоколу.

Роботи учасників зовнішнього оцінювання кодують за допомогою штрих-кодів, укладають у такі самі спеціальні пластикові пакети й доставляють до Українського центру оцінювання якості освіти.

Як опрацьовують результати зовнішнього оцінювання?

Бланки, до яких учасники тестування вносили відповіді на завдання закритої форми, сканують і опрацьовують за допомогою комп'ютерної програми.

Відкриті завдання з розгорнутою відповіддю перевіряють два або три екзаменатори за єдиними критеріями та схемами оцінювання. Роботи учасників тестування вони отримують закодованими.

До складу груп незалежних екзаменаторів Центр запрошує досвідчених учителів загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів вищих навчальних закладів, які пройшли попередню підготовку.

Кому надають інформацію про результати зовнішнього оцінювання?

Де можна отримати результати зовнішнього оцінювання?

Інформацією про результати зовнішнього оцінювання можуть скористатися лише його учасники. У школі Ви отримаєте сертифікат Українського центру оцінювання якості освіти, у якому буде вказано Ваш результат. Його буде подано в стандартизованих шкалах від 1 до 12 та від 100 до 200 балів. За Вашим бажанням результат зовнішнього оцінювання може бути зараховано як бал державної підсумкової атестації (лист 1/9-128 від 02.03.06 Міністерства освіти і науки України «Про порядок закінчення навчального року та проведення державної підсумкової атестації у загальноосвітніх навчальних закладах у 2005–2006 н.р.»), а також як результат вступного іспиту до вищих навчальних закладів (пп. 11, 16, 24 Умов прийому до вищих навчальних закладів України, затверджених наказом МОНУ № 71 від 01.02.06). Для цього необхідно подати сертифікат або його завірнену копію адміністрації навчального закладу, у якому Ви навчаєтеся, або до приймальної комісії вищого навчального закладу, куди Ви плануєте вступати.

Правила проходження зовнішнього оцінювання

Ці правила стосуються кожного учасника зовнішнього оцінювання і діють упродовж усього періоду складання тесту. Про порушення, допущені під час тестування, інструктори записують до протоколу. На підставі отриманої інформації його результати може бути анульовано.

Шановний учаснику зовнішнього оцінювання!

Прибудьте до місця проведення зовнішнього оцінювання щонайменше за 30 хвилин до його початку. Якщо Ви прийдете до аудиторії/класу після початку тестування, Вам не дозволять узяти в ньому участь.

Місце проведення, дату й час тестування зазначено в запрошенні, яке Ви отримаєте в школі. Запрошення є перепусткою до приміщення, де проводять тестування. Вам також потрібно мати із собою паспорт. Без запрошення й паспорта Вам не дозволять узяти участь у зовнішньому оцінюванні.

Особи, які супроводжують Вас, не можуть перебувати в приміщенні, де відбувається тестування.

До аудиторії Вас запросить інструктор, який укаже Ваше місце в ній (номер місця відповідатиме Вашому номеру в списку на дверях аудиторії та протоколі проведення зовнішнього оцінювання). Заборонено мінятися місцем з іншим учасником зовнішнього оцінювання.

Під час тестування не можна спілкуватися з іншими його учасниками. Якщо виникла проблема, піднесіть руку, і до Вас підійде інструктор, щоб допомогти. Не можна ставити запитання, які стосуються змісту завдань.

Під час тестування не можна їсти, пити й виходити з аудиторії.

Якщо під час тестування Вам потрібно вийти, піднесіть руку, але врахуйте, що час на виконання роботи не буде продовжено.

Під час тестування заборонено користуватися будь-якими матеріалами чи посібниками, а також папером, олівцями, пейджерами, книжками, маркерами, плесрами з навушниками, мобільними телефонами, будь-якими електронними та фотографічними засобами. Не беріть цих речей із собою, щоб не ускладнювати роботи собі й організаторам тестування. Вам буде вказано місце, де Ви залишите всі особисті речі.

Ви зобов'язані виконувати вказівки інструктора.

Якщо було порушено процедуру тестування, Ви маєте право подати скаргу в той самий день до апеляційної комісії, адресу якої буде написано у Вашому запрошенні.

Інструктори можуть позбавити Вас права складати тест і випроводити з аудиторії за:

- спробу складати тест за іншого учасника тестування;
- використання будь-яких посібників, пов'язаних з предметом тестування;
- порушення дисципліни;
- спробу надати чи одержати допомогу, спілкування під час тестування в будь-якій формі з іншою особою щодо змісту тесту;
- спробу винести тестові завдання (у будь-якому вигляді) з аудиторії, де проводиться тестування;
- запізнення на початок тестування;
- спробу залишити кімнату без дозволу під час тестування;
- порушення правил поведінки, зазначених у цій інструкції чи записаних у матеріалах зовнішнього оцінювання.

**Програмові вимоги
зовнішнього оцінювання з української мови**

Розділ програми	Опис вимог
Фонетика. Графіка	
<p>Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови.</p> <p>Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі.</p> <p>Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, і, щ</i>.</p> <p>Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.</p> <p>Уподібнення приголосних звуків.</p> <p>Спрощення в групах приголосних.</p> <p>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i>.</p>	<p>Розрізняти звуки мови й мовлення, визначати в словах голосні, тверді і м'які, дзвінкі й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. Визначати місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i>.</p>
Лексикологія. Фразеологія	
<p>Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова.</p> <p>Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова.</p> <p>Омоніми. Синоніми. Антоніми.</p> <p>Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов.</p> <p>Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни.</p> <p>Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми).</p> <p>Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.</p> <p>Поняття про стійкі сполуки слів і вирази: фразеологізми, приказки, прислів'я, афоризми.</p> <p>Типи словників.</p>	<p>Пояснювати відомі слова; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; вживати слова в переносному значенні. Знаходити в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.</p>
Будова слова. Словотвір	
<p>Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.</p> <p>Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.</p> <p>Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.</p> <p>Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.</p>	<p>Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, добирати спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення відомих слів.</p>

Розділ програми	Опис вимог
Морфологія	
<p>Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.</p> <p>Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Іменники власні та загальні, істоти й неістоти.</p> <p>Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній.</p> <p>Іменники спільного роду.</p> <p>Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини.</p> <p>Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Буква <i>-а(-я), -у(-ю)</i> в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ та імен по батькові.</p>	<p>Визначати, що вивчає морфологія.</p> <p>Розпізнавати іменники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їх лексичним значенням, уживаністю в мовленні; визначати основні способи творення іменників; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їх виражальними можливостями.</p>
<p>Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший.</p> <p>Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Повні й короткі форми якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.</p> <p>Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).</p>	<p>Розпізнавати прикметники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; ступені порівняння якісних прикметників, повні й короткі форми якісних прикметників; основні способи творення відносних і присвійних прикметників; відмінювання прикметників; відрізняти правильні форми прикметників від помилкових.</p>
<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками.</p> <p>Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.</p>	<p>Розпізнавати займенники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізняти правильні форми займенників від помилкових, правильно добирати потрібні форми займенників і використовувати їх у мовленні. Особливості вживання займенників у мовленні.</p>
<p>Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди числівників за значенням: кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові.</p> <p>Групи числівників за будовою: прості й складені.</p> <p>Типи відмінювання кількісних числівників:</p> <p>1) один, одна;</p>	<p>Розпізнавати числівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; відрізняти правильні форми числівників від помилкових; добирати потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками.</p>

Розділ програми	Опис вимог
<p>2) два, три, чотири; 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят; 4) сорок, дев'яносто, сто; 5) двісті – дев'ятсот; 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд; 7) збірні; 8) дробові. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.</p>	
<p>Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані (дієслова теперішнього, майбутнього й минулого часів), відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на <i>-но, -то</i>).</p> <p>Безособові дієслова. Вид дієслова: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способу дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.</p>	<p>Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості відмінювання дієслів кожної дієвідміни; використовувати один час і спосіб у значенні іншого; основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; відрізнити правильні форми дієслів від помилкових.</p>
<p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но, -то</i>.</p>	<p>Розпізнавати дієприкметники (зокрема відрізнити їх від дієприслівників), визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; відрізнити правильні форми дієприкметників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні. Особливості вживання активних дієприкметників у мовленні.</p>
<p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.</p>	<p>Розпізнавати дієприслівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; відрізнити правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.</p>

Розділ програми	Опис вимог
<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди прислівників за значенням: місця, часу, причини, мети, способу дії, міри і ступеня, ознаки.</p> <p>Ступені порівняння означальних прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого ступеня.</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння якісних прислівників, основні способи творення прислівників; відрізнити правильні форми прислівників від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні.</p>
<p>Прийменник як службова частина мови.</p> <p>Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів).</p> <p>Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені.</p> <p>Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.</p>	<p>Розпізнавати прийменники, визначати їх морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати форми прийменників у мовленні.</p>
<p>Сполучник як службова частина мови.</p> <p>Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, розділові, протиставні) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні).</p> <p>Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).</p>	<p>Розпізнавати сполучники, визначати їх морфологічні ознаки, групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні.</p>
<p>Частка як службова частина мови.</p> <p>Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.</p>	<p>Розпізнавати частки, визначати їх морфологічні ознаки, групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно використовувати частки в мовленні.</p>
<p>Вигук як частина мови.</p> <p>Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні.</p> <p>Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.</p>	<p>Розпізнавати вигуки, визначати їх морфологічні ознаки, групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно використовувати вигуки в мовленні.</p>
Синтаксис	
<p>Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.</p> <p>Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.</p> <p>Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.</p>	<p>Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями; визначати головне й залежне слово в підрядному словосполученні; визначати поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова.</p>
<p>Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні.</p> <p>Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних</p>	<p>Розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання.</p>

Розділ програми	Опис вимог
членів речення (повні й неповні); за будовою (прості й складні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).	
Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Основні функції та способи вираження компонентів складеного присудка: вираження граматичного значення присудка (функція допоміжної частини) та вираження основного лексичного значення присудка (функція основної частини – неозначеної форми дієслова чи іменної частини).	Визначати структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом. Уміти правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення.
Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).	Розпізнавати види другорядних членів та їх типи й різновиди, визначати способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.
Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень.	Розпізнавати типи односкладних речень (зокрема й у складних реченнях), визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.
Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.	Розпізнавати просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні.
Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація.	Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їх структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. Добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.

Розділ програми	Опис вимог
Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.	
Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.	Розпізнавати складносурядні речення, визначати сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно використовувати його виражальні можливості в мовленні.
<p>Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні.</p> <p>Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові).</p> <p>Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю. 	Розпізнавати складнопідрядні речення, визначати їх будову, зокрема складнопідрядних речень з кількома підрядними, уміти відображати її в схемі складнопідрядного речення; визначати основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування.
<p>Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером сміслових відношень між складовими частинами-реченнями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). 	Розпізнавати безсполучникові складні речення; визначати сміслові відношення між їх частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень. Правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні.
Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.	Визначати структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні.
<p>Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою.</p> <p>Цитата як різновид прямої мови.</p> <p>Діалог.</p>	Визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; замінювати пряму мову непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати.
Лінгвістика тексту	
Складне синтаксичне ціле (ССЦ), його основні ознаки. ССЦ й абзац. Види та засоби міжфразового зв'язку. Актуальне членування речення: «дане» й «нове».	Розпізнавати ССЦ за істотними ознаками й виділяти за допомогою абзацу; визначати види й засоби міжфразового зв'язку, «дане» й «нове» в реченні.

Розділ програми	Опис вимог
Стилістика	
Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.	Розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них. Уміти користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.
Орфоенія	
<p>Вимова голосних (наголошених і ненаголошених). Вимова приголосних:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) [дж], [дз], [дз']; 2) [г]; 3) груп приголосних (уподібнення, спрощення); 4) м'яких і пом'якшених приголосних; 5) подовжених приголосних. <p>Вимова слів з апострофом.</p>	Визначати особливості вимови голосних і приголосних звуків, наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм.
Орфографія	
<p>Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами <i>ь, я, ю, є, і</i>; сполучення <i>йо,ьо</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>nn</i> у прикметниках і дієприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).</p>	Розпізнавати вивчені орфограми й пояснювати їх за допомогою правил; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.
Пунктуація	
<p>Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченнях.</p>	Обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил; правильно ставити розділові знаки в простому й складному реченні; знаходити й виправляти помилки на вивчені правила.
Розвиток мовлення	
<p>Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування.</p> <p>Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).</p> <p>Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.</p> <p>Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.</p>	Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне. Критично оцінювати прочитане. Будувати письмове висловлювання, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, обраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети. Знаходити й виправляти похибки та помилки в змісті, побудові й мовному оформленні власних висловлювань, спираючись на засвоєні знання.

Структура тесту й формати завдань зовнішнього оцінювання з української мови

1. Зовнішнє оцінювання з української мови здійснюється в письмовій формі. Кожна особа, яка проходить тестування, отримує індивідуальний екзаменаційний комплект, що складається із зошита і бланків відповідей А і Б.
2. Тестування триває **135 хвилин**. На виконання 53 завдань Частини 1 відведено **75 хвилин**. На написання тексту-роздуму (Частина 2) відведено **60 хвилин**.
3. До екзаменаційного тестового зошита вміщено такі форми завдань:
 - а) завдання з вибором однієї правильної відповіді;
 - б) завдання з вибором кількох правильних відповідей;
 - в) завдання на встановлення відповідності;
 - г) відкрите завдання з розгорнутою відповіддю (написання роздуму).

Завдання з вибором однієї правильної відповіді

Завдання складається з інструкції та п'яти варіантів відповідей, із яких потрібно вибрати один правильний. За виконання завдання Ви можете отримати **0** або **1** бал.

Наприклад:

9. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться окремо:

- А (що)річно, поки(що), ні(про)що, будь(що);
- Б хіба(що), ні(від)чого, чий(небудь), аби(кого);
- В не(мов)би, та(й), тільки(що), (уві)сні;
- Г ні(для)кого, аби(в)кого, що(ж), дарма(що);
- Д тому(що), переді(мною), ані(який), (казна)як.

*Зразок заповнення
бланка відповідей:*

	А	Б	В	Г	Д
9	☐	☐	☐	X	☐

Завдання з вибором кількох правильних відповідей

1. Завдання складається з інструкції та шести-семи варіантів відповідей, із яких потрібно вибрати три правильні. За виконання завдання Ви можете отримати **0, 1, 2** або **3** бали.

Наприклад:

12. Позначте рядки, у яких усі слова пишуться з префіксом *с-*:

- А (з, с)понукати, (з, с)плавити, (з, с)класти, (з, с)чепити;
- Б (з, с)формувати, (з, с)хибити, (з, с)тримуваний, (з, с)пиляний;
- В (з, с)тулити, (з, с)шити; (з, с)худнути, (з, с)купатися;
- Г (з, с)хвалювати, (з, с)фокусувати, (з, с)творити, (з, с)фотографувати;
- Д (з, с)твердження, (з, с)хованка, (з, с)постереження, (з, с)сушити;
- Е (з, с)турбований, (з, с)починути, (з, с)ходження, (з, с)корочений.

*Зразок заповнення
бланка відповідей:*

	А	Б	В	Г	Д	Е
12	☐	X	☐	X	☐	X

2. Завдання складається з невеликого тексту, двох-чотирьох завдань, що його стосуються, і таблиці, у якій потрібно позначити правильні відповіді (їх може бути кілька).

Наприклад:

Прочитайте текст, виконайте подані після нього завдання

(1) Знання з економіки потрібні кожній людині не менше, ніж знання з хімії, фізики, географії та біології. (2) Людина, як відомо, живе у світі економічних явищ, вона купує і про-

дає, отримує доходи, сплачує податки, наймається на роботу, навіть розпочинає свою справу. (3) Зрозуміло, що краще, коли людина чинить ці дії свідомо, розумно використовуючи свої сили та інші ресурси. (4) Економіка – це особлива сфера життя суспільства, що охоплює виробництво товарів і послуг, обмін ними й розподіл створених у суспільстві благ і їх споживання. (5) Знання економічних законів дають змогу людині орієнтуватися у сфері бізнесу, допомагають прийняти правильне рішення. (6) Наприклад, людина, яка розуміється на процесах інфляції, знає функції різних ринкових установ, має шанс краще використати свої гроші. (7) Отже, економічна освіта стала нагальною потребою сьогодні.

(3 журналу)

1. Позначте речення з відокремленою обставиною, вираженою дієприслівниковим зворотом:

1	2	3	4	5	6	7
		×				

2. Позначте складнопідрядні речення з підрядними означальними:

1	2	3	4	5	6	7
			×		×	

3. Позначте речення, які містять вставні слова:

1	2	3	4	5	6	7
	×				×	×

Завдання на встановлення відповідності

Завдання цього типу складається з інструкції та двох колонок, у яких частини матеріалу позначено буквами (ліворуч) і цифрами (праворуч). Треба співвіднести цей матеріал і в таблиці поряд з буквою записати відповідну цифру (два-три ряди є зайвими). За виконання завдання Ви можете отримати 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

Наприклад:

45. Установіть відповідність між відмінами й рядами іменників, які до них належать:

А перша;

Б друга;

В третя;

Г четверта.

1 Карпати, вила, двері, ворота;

2 ніч, подорож, сіль, кінь;

3 плакса, лілія, Микола, верба;

4 лікар, озеро, дядько, щастя;

5 річ, радість, мати, ніжність;

6 листя, знаряддя, хлоп'я, тім'я;

7 плем'я, теля, ім'я, ведмежа.

А	
Б	
В	
Г	

Зразок заповнення
бланка відповідей:

45	А	3
	Б	4
	В	5
	Г	7

Відкрите завдання з розгорнутою відповіддю

У Частині 2 тестового зошита Ви маєте побудувати письмове висловлювання, що передбачає обґрунтоване доведення (через ствердження чи спростування) запропонованої тези.

Завдання перевіряє, як Ви вмієте створювати текст-роздум на запропоновану тему за певний час (обсяг – 150–200 слів). Щоб написати роботу, Вам не потрібні спеціальні чи поглиблені знання. Ця частина тесту перевіряє загальні знання й уміння правильно формулювати тезу, переконливо її аргументувати, логічно й зрозуміло викладати думки, робити висновок, доречно вживати слова, грамотно оформлювати написане.

Разом із бланком для закритих завдань (бланк А) Ви отримаєте розлінований аркуш, який буде листом відповідей до Частини 2 (бланк Б). Вам вистачить цього місця, якщо писатимете в кожному рядку й не робитимете широких полів. Букви мають бути середнього розміру.

Поради щодо виконання завдання Частини 2

Загальні зауваження

Щоб отримати високий бал, виконайте такі умови:

- повно й вичерпно ствердіть або спростуйте думку, сформульовану одним чи кількома реченнями в умові завдання;
- додержуйте будови тексту-роздуму (теза, аргументи, висновок);
- чітко викладіть тезу, яку треба довести;
- наведіть два-три переконливі докази, які найкраще аргументуватимуть міркування. Доцільно проілюструвати думки посиланнями на приклади з художньої літератури (зазначте назву твору, проблему, порушену письменником, назвіть художній образ (образи), через який автор її розкриває, наведіть цитату з твору тощо), історичні факти або випадки з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не характеризуйте всебічно образ;
- сформулюйте висновок, який випливає з аргументів;
- пишіть конкретно, уникайте просторого викладу міркувань, не підкріплених фактичним матеріалом;
- уживайте правильні граматичні конструкції, відповідну лексику. Домагайтеся грамотності, використовуйте лише речення, у яких Ви впевнені;
- обсяг письмового висловлювання не повинен перевищувати 200–250 слів, текст обсягом до 100 слів екзаменатори не оцінюватимуть;
- за висловлювання, написане на іншу, хоч і близьку, тему, Ви отримаєте нуль балів.

Пам'ятайте: роботу перевірятимуть екзаменатори, які не звикли до Вашого почерку, тому пишіть чітко й розбірливо.

Планування письмової роботи

Не продуману ретельно творчу роботу екзаменатори не зможуть оцінити високим балом. Тому, перш ніж приступити до її написання, сплануйте свій час і послідовність дій.

1. Уважно прочитайте запропоновану тему.
2. Підкресліть ключові слова в умові завдання і визначте його головну думку.
3. Складіть короткий план роботи чи використайте іншу форму, яка допоможе організувати текст.
4. Сформулюйте тезу Вашого висловлювання.
5. Напишіть основну частину, виділивши кожен мікротему в окремий абзац. Уникайте занадто довгих або коротких абзаців. Виклад думок в основній частині має відповідати пунктам плану.
6. Формулюючи висновок, переконливо підтвердіть думку, висловлену в доказах, але не повторюйте її.
7. Хоч часу на написання тексту відведено небагато, сплануйте його так, щоб устигнути уважно перевірити роботу.

Як перевірити власну роботу

Щоб переконатися, що тестове завдання виконано правильно, перевірте його за такими критеріями:

1. Зміст Вашої творчої роботи відповідає запропонованій темі, а саме:
 - а) матеріал письмового висловлювання підпорядковано висвітленню тези;
 - б) у створеному Вами тексті проблема повністю розкрита.
2. Побудований Вами текст – це роздум, а отже, висловлювання має таку структуру:
 - а) тезу чітко сформульовано;
 - б) наведено переконливі докази й правильно їх пояснено;
 - в) абзаци розташовано логічно;
 - г) кожен абзац зосереджено на одній мікротемі, переходи між абзацами плавні й умотивовані;
 - г) висновок впливає з наведених аргументів.
3. Особливо зверніть увагу на дібрані Вами аргументи, зокрема:
 - а) аргументи є **переконливими** (у роботі має бути не менш як 2 докази);
 - б) Ви використали як доказ приклади з художньої літератури, зазначили прізвища письменників і назви творів, у яких розкрито порушену проблему, прокоментували історичну подію, що ілюструє Ваші міркування, або коротко розповіли факт із життя тощо. Пам'ятайте: чим різноманітніші й переконливіші докази, тим вищим балом буде оцінено роботу;
 - в) наведені приклади доречні й розкриті повно.
4. Мовленнєве оформлення відповідає таким критеріям:
 - а) Ваше мовлення виразне, точне, усі слова вжито у властивому їм лексичному значенні;
 - б) письмове висловлювання відзначається багатством словника, лексичною та синтаксичною різноманітністю, граматичною вправністю;
 - в) Ви оформили роботу відповідно до норм орфографії та пунктуації.

Не користуйтеся коректором, виправляючи помилки.

За написання творчої роботи Ви можете отримати від **0** до **12 балів**.

**Демонстраційний варіант тестового зошита і бланків відповідей
зовнішнього оцінювання з української мови 2006 року**

**Зошит
1**

**Міністерство освіти і науки України
Український центр оцінювання якості освіти**

УКРАЇНСЬКА МОВА

ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ

Час виконання – 135 хвилин

Екзаменаційний тест складається з двох частин. Частина 1 містить 53 завдання закритої форми, відповіді на які Ви повинні позначити в бланку А. Частина 2 передбачає написання власного висловлювання у бланку Б. Правила виконання вказано на початку кожної форми завдань.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання й правила його виконання.
2. Виконуючи завдання Частини 1 і 2, використовуйте тестовий зошит як чернетку.
3. Намагайтеся відповісти на всі тестові завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей А і Б

1. До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, відповідно до інструкцій щодо кожної форми завдань.
3. Неправильно записані, закреслені, підчищені та виправлені відповіді у бланку А – це ПОМИЛКА!
4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете її виправити у відповідному розділі бланка А.
5. Виконавши завдання Частини 2, запишіть його на бланку Б.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка А, та якості виконання творчої роботи.
7. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка А.

Ознайомившись з інструкцією, перевірте якість друку зошита й кількість сторінок.

Зичимо Вам успіху!

Частина 1

Завдання 1–34 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких лише **ОДНА ПРАВИЛЬНА**. Виберіть правильну відповідь і позначте її в бланку відповідей згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок – комп'ютерна програма реєструватиме їх як **ПОМИЛКИ!**

**Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей**

1. Позначте фразеологічний зворот, який є синонімом до слова *засоромитися*:
 - А пустити червоного півня;
 - Б як рак свисне;
 - В пекти раків;
 - Г показати, де раки зимують;
 - Д ухопити шилом патоки.

2. Позначте рядок, у якому правильно пояснено значення фразеологічного звороту *плести химери*:
 - А пліткувати про щось;
 - Б інтригувати когось;
 - В виготовляти домотканий килим;
 - Г домагатися чого-небудь від когось;
 - Д говорити щось беззмістовне.

3. Позначте рядок, у якому всі іменники належать до жіночого роду:
 - А вуаль, Чилі, акварель, Міссісіпі;
 - Б зала, синиця, воєвода, комісія;
 - В загс, ГЕС, жовч, пастораль;
 - Г бязь, СДПУ, Токіо, юнь;
 - Д сутінь, путь, степ, галузь.

4. Позначте речення, що містить застаріле слово:
 - А І можу поклястись на знамені, що мав би за найвищу нагороду потрібним бути власному народу (М. Луків).
 - Б Марічка любила, коли він грав на флюяру (М. Коцюбинський).
 - В Гостей у Івана повна хата, газди і газдині (В. Стефаник).
 - Г Козаки йшли під білими хоругвами, з піками, у зухвалих магерках (П. Загребельний).
 - Д Маєва нічка леготом дише... (Б. Лепкий).

5. Позначте рядок, у якому в усіх словах наголошений другий склад:
 - А дочка, подруга, вимова, гуртожиток, русло;
 - Б новий, спина, виразно, завдання, попереду;
 - В предмет, рукопис, ненавидіти, фартух, в'язкий;
 - Г середина, дефіс, старий, горошина, каталог;
 - Д легкий, олень, несла, добуток, партер.

6. Позначте рядок, у якому всі слова пишуться з літерою *г*:
- А джи(г, г)ун, (г, г)удзик, а(г, г)рус, (г, г)учний;
 - Б (г, г)рунтець, мамали(г, г)а, (г, г)уля, (г, г)азда;
 - В (г, г)анок, (г, г)валт, (г, г)роно, (г, г)ава;
 - Г джи(г, г)іт, (г, г)речний, об(г, г)рунтувати, (г, г)уцул;
 - Д (г, г)атунок, за(г, г)ратувати, за(г, г)артувати, (г, г)ринджоли.
7. Позначте речення з узагальнювальним словом після однорідних членів речення (розділові знаки пропущено):
- А Січ дала видатних полководців славних державних діячів Наливайка Сагайдачного Хмельницького Сірка (З підручника).
 - Б Шевченкові були підвладні всі жанри літератури поезія проза драматургія (О. Ющенко).
 - В Несуть пани осаули козацькою зброю литий панцир порубаний шаблю золотую (Т. Шевченко).
 - Г Козацтво було озброєне вогнепальною зброєю мушкетами пістолями рушницями (О. Апанович).
 - Д Іван Богун Данило Нечай Максим Кривоніс ці підручні гетьмана були відомі всім (А. Кашенко).
8. Позначте речення, яке потребує редагування:
- А Інформацію про надходження нових товарів можна отримати у продавця-консультанта.
 - Б Розпочинається сезонний розпродаж зимових пальто.
 - В Пропозиції покупців буде обов'язково передано виробникам.
 - Г У неділю магазин працює з десятої години.
 - Д На нашому масиві відкрито новий супермаркет.
9. Позначте речення, яке потребує редагування:
- А Дозвольте оголосити порядок денний.
 - Б Пропозицію прошу внести до протоколу.
 - В Хочу подякувати учасників круглого столу.
 - Г Наряду було проведено відповідно до визначеного регламенту.
 - Д Ми зацікавилися Вашою пропозицією і хочемо отримати детальнішу інформацію.
10. Позначте рядок, у якому всі дієслова недоконаного виду:
- А зберігати, ходити, гарантувати, зашивати;
 - Б писати, виконувати, скочити, знати;
 - В поважати, залежати, зашити, думати;
 - Г атакувати, перенести, сидіти, просити;
 - Д вважати, вразити, спостерігати, захоплюватися.
11. Позначте рядок, у якому від усіх іменників прикметники утворюються за допомогою суфікса *-ов-*:
- А метр, травень, дощ, нуль;
 - Б пурпур, емаль, груша, край;
 - В парча, кварц, гроза, шовк;
 - Г ліс, кільце, кришталь, глянець;
 - Д калина, казка, поле, марш.

12. Позначте рядок, у якому виділене слово слід писати з малої літери:
- А Йшли ми до (*Ш, ш*)евченкового генія духу золотого зачерпнуть! (Ю. Сердюк).
 - Б Щороку в березні в усіх навчальних закладах України відбуваються (*Ш, ш*)евченківські читання (З газети).
 - В Оригінальні (*Ш, ш*)евченкові твори дають щедрю інформацію про те, як він жив (Г. Грабович).
 - Г Озветься знов діброва темнолиста, коли до тебе, хлопче, край села, немов дарунок теплого дитинства, (*Ш, ш*)евченкова калина зацвіла (М. Сингаївський).
 - Д Живе й не вмирає (*Ш, ш*)евченківська мати, колгоспна кріпачка, забута не раз (П. Скунць).
13. Позначте рядок, у якому в усіх словах приголосні тільки дзвінкі:
- А джерельний, газда, в'юнець, гриб;
 - Б жанр, забіг, лід, джміль;
 - В колеж, регіон, неділя, мова;
 - Г добро, лимон, рейс, недорогий;
 - Д медаль, мрамур, рельєф, немовля.
14. Позначте рядок, у якому в кожному слові однакова кількість звуків і букв:
- А відзвук, їжак, ячмінь, здоров'я;
 - Б джміль, щирість, п'ять, вугілля;
 - В земля, райдуга, європеєць, порядок;
 - Г щавель, ательє, лічба, боєць;
 - Д сон, якийсь, подорожжю, заєць.
15. Позначте речення, у якому вставне слово (словосполучення) дає емоційну оцінку повідомлюваному:
- А Мабуть, людині не можна відриватися від рідного берега (Ю. Мушкетик).
 - Б Сумління людське, виявляється, схоже на вулик, його теж можна розтривожити (О. Гончар).
 - В Досі дні стояли теплі, сонячні, а сьогодні, мов на гріх, задощило (О. Гуріненко).
 - Г Доброго, кажуть, дождити треба, а лихе – само прийде (Панас Мирний).
 - Д А хлібам колосистим, здається, немає кінця (Д. Луценко).
16. Позначте рядок, у якому виділене слово є прийменником:
- А Аж ось нарешті і коханий *край*, знайоме поле, озеро і гай (М. Луків).
 - Б Перші орачі порушать ниву, поки напівсонну, тополю збудить трактор *край* села (В. Стус).
 - В Україна – Вкраїна – країна – так віддавна *край* рідний звуть (О. Різниченко).
 - Г Ох, тривого, дика тривого, не шаленій і серця не *край*... (М. Сингаївський).
 - Д Сини землі тепер повстали за неозорий *край* свій, за степи (І. Ірлявський).
17. Позначте рядок, у якому всі іменники мають форми однини і множини:
- А дзеркало, колосся, дерево, космос;
 - Б круча, мати, острів, програма;
 - В слово, річка, листя, селище;
 - Г ім'я, село, коріння, озеро;
 - Д будинок, музика, далина, дорога.

18. Позначте рядок, у якому всі складні прикметники пишуться через дефіс:
- А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий;
 - Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний;
 - В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний;
 - Г суспільно/політичний, густо/синій, зовнішньо/торговий, військово/патріотичний;
 - Д музично/хоровий, глибоко/змістовний, зерно/трав'яний, повітряно/морський.
19. Позначте рядок, у якому в усіх числівниках відмінюється тільки друга частина:
- А триста, п'ятсот, шістсот, вісімсот;
 - Б двісті, шістдесят, сімсот, тридцять;
 - В п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят;
 - Г чотириста, дев'яносто, вісімдесят, сімсот;
 - Д п'ятсот, шістдесят, вісімсот, вісімдесят.
20. Позначте рядок, у якому всі дієслова належать до другої дієвідміни:
- А малювати, носити, боятися, знати;
 - Б кричати, бачити, просити, клеїти;
 - В полоти, боротися, гоїти, їздити;
 - Г ходити, об'єднатися, радіти, веселитися;
 - Д любити, хотіти, радити, ставити.
21. Позначте речення, що містить омоніми:
- А Щире слово й добре діло душу й серце обігріло (Нар. творчість).
 - Б Господь посилає нам мудрості й сили і хранить Україну нині, прісно й вовік (В. Крищенко).
 - В Людина там не буде вільна, де є великі і малі (В. Загороднюк).
 - Г День у день робота, день у день праця (Панас Мирний).
 - Д Міг би його поганити – не хочу вуст поганити (М. Лукаш).
22. Позначте речення, у якому другорядним членом виступає обставина способу дії:
- А Заходить до хати зоря-зоряниця, і гомін стихає кругом (М. Сом).
 - Б Ходить вітер яром та горою, плачуть трави, тужать під косою (М. Рильський).
 - В Прісною прохолодою повіяло з лісу (М. Стельмах).
 - Г За півкілометра річка розпливалася великим плесом трохи меншого, широкого й чистого ставу (Ю. Смолич).
 - Д Ну, словом, листя розпустили всі назустріч живодайному дощеві (М. Рильський).
23. Позначте рядок, у якому всі прислівники пишуться разом:
- А на/похваті, по/ночі, у/розтіч, на/жаль;
 - Б в/щерть, за/світла, на/виворіт, на/провесні;
 - В од/віку, з/переляку, на/відріз, з/гарячу;
 - Г на/взнак, в/подовж, до/речі, що/духу;
 - Д с/підлоба, на/двоє, по/змосі, з/надвору.

24. Позначте рядок, у якому всі словосполучення іменні:
- А будь-що із запропонованого, вивчений напам'ять, другий день, цікава виставка;
 - Б трое з п'яти, намальований фломастерами, квітки нагідок, чесна гра;
 - В великі врожаї, шість днів, дехто з присутніх, розумніший від усіх;
 - Г пишний цвіт, руки матері, дуже сильно, знання про природу;
 - Д День Перемоги, сказати слово, тиха пісня, чийсь голос.
25. Позначте речення зі складеним дієслівним присудком:
- А Я хочу вам про рідний край сказати (Олександр Олесь).
 - Б Я берусь за важку роботу – виглядати синів (О. Сенатович).
 - В Мені дальня зоря буде слати листи вересневими журавлями (М. Ільницький).
 - Г Вже клен, що казку розказав бузкам, ліг тінню спати на телігу (Богдан Бора).
 - Д У Марії хата була збудована по-новому (І. Сенченко).
26. Позначте безсполучникове складне речення, між частинами якого слід поставити тире (розділові знаки пропущено):
- А Переконатися пора зробивши зло не жди добра (Д. Білоус).
 - Б Одним заспокоюю себе у мене ще все попереду (В. Канівець).
 - В У товаристві лад усяк тому радіє (Л. Глібов).
 - Г Добре сказано Сенекою жорстокість народжується з посередності й слабкості (Є. Гуцало).
 - Д Не повернуть минулого ніколи воно пройшло і вже здається миттю (М. Рильський).
27. Позначте рядок, у якому всі словосполучення містять частки:
- А хай буде так; ошелешений і розгублений; дізнатися не від товариша;
 - Б озирайся не озирайся; це ж мій друг; сказав би комусь;
 - В то джерело знань; ось чого захотів; довідався про новини;
 - Г хотів би сказати; нехай не гнівається; розмова з людьми;
 - Д зроби саме так, невже це важко, згідно з домовленістю.
28. Позначте складносурядне речення, між частинами якого не треба ставити коми (розділові знаки пропущено):
- А Весна процвіте і наново криниця простеле барвінком круті береги (Л. Первомайський).
 - Б Рясніє дощ і падає лункіше м'яких краплин розмірене биття (М. Бажан).
 - В Знову яблуні буйно цвітуть і лунає знайомий мотив (М. Луків).
 - Г Грім одгримів і солодкою млостю спокою віє од цвіту вишень і сирії землі (М. Рильський).
 - Д Вишневі зацвіли сади і сніг пахучий падає на воду (М. Рильський).
29. Позначте рядок, у якому всі дієприкметники пишуться з *не* разом:
- А не/виконане завдання; не/скошена трава; не/розв'язана задача;
 - Б не/прочитана книга; не/побілена хата; стіни не/фарбовані, а лаковані;
 - В не/вишитий рушник; слова, ще нікому не/сказані; не/довантажена машина;
 - Г не/доспівані пісні; квіти ніким не/зірвані; не/доплетений кошик;
 - Д не/вивчений текст, не/узгоджені питання, поле не/засіяне.

30. Позначте рядок, у якому всі слова мають таку будову: префікс, корінь, суфікс, закінчення:
- А пречудовий, возз'єднаний, наддунайський, ухвалений;
 - Б обсіпати, підкреслений, по-українськи, перепиляний;
 - В праотчий, розбитий, підфарбувати, провесінь;
 - Г подарувати, прикордонний, сказаний, зробивши;
 - Д підлеглий, підзвітний, розквітлий, придорожній.
31. Позначте рядок, у якому в усіх словах при вимові відбувається уподібнення приголосних:
- А безшумний, доріжка, (на) стежинці, просьба;
 - Б дьогтю, кузня, пругкий, казка;
 - В піднігтьовий, зцідити, боротьба, співачці;
 - Г сережка, двигтить, стіжки, зчистити;
 - Д пісня, вокзал, рюкзак, ложка.
32. Позначте речення, у якому виділене слово вжито в переносному значенні:
- А До булави треба й *голови* (Нар. творчість).
 - Б Як *голова* сивіє, то чоловік мудріє (Нар. творчість).
 - В У *голову*, як у торбу, що знайдеш, те й сховаєш (Нар. творчість).
 - Г Скільки *голів*, стільки й умів (Нар. творчість).
 - Д Хліб – усьому *голова* (Нар. творчість).
33. Позначте речення, що відповідає такій характеристиці: *складне речення з різними типами синтаксичного зв'язку (сполучниковим і безсполучниковим)*:
- А Демократія тим і добра, що при ній не держава руйнує людину, а людина будує державу і саму себе (Ліна Костенко).
 - Б Пігмей бажа високим бути на зріст, порядним хоче виглядати злодій, завжди злочинець – на ділах добродій (Д. Павличко).
 - В Преславне українське слово звучить у серці у моїм, бо мова – хліб, а не полова: я чув її із уст батьків (Г. Позняк).
 - Г Шануймося, бо одна у нас усіх Україна й життя у кожного одне! (Б. Гірський).
 - Д Ніколи я не знав, як тяжко жить без солов'я, що в пісні аж тремтить тільцем своїм маленьким (М. Рильський).
34. Позначте речення, що відповідає такій характеристиці: *складнопідрядне речення з однорідною підрядністю*:
- А Усіх, хто живе в Україні, має об'єднувати в суспільство українська мова, котру треба знати (Б. Олійник).
 - Б Скажи мені, весільна мово, з якого джерела буття тече струмок, що зветься Слово, в ріку нескортого життя? (С. Марченко).
 - В Повінь добрих почуттів затоплює вчителя, коли він чує, як довірливо тулиться до нього дитина (М. Стельмах).
 - Г Велике діло, коли людина має чисте сумління, коли ніякі тіні не каламутять, не забруднюють душу (М. Стельмах).
 - Д Хоч проживи сто і двісті років, Київ пізнати повністю неможливо, бо в кожного він свій, особливий, самобутній, неповторний (П. Загребельний).

Завдання 35–42 мають по шість–сім варіантів відповідей, із яких ТРИ ПРАВИЛЬНІ. Виберіть усі правильні відповіді й позначте їх у бланку відповідей згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок – комп'ютерна програма реєструватиме їх як ПОМИЛКИ!

35. Позначте рядки, у яких в усіх словах спрощення в групах приголосних позначається на письмі:

- А** піз..ній, гіган..ський, безсовіс..ний, балас..ний;
- Б** цінніс..ний, виїз..ний, швидкіс..ний, перехрес..ний;
- В** заздріс..ний, кіс..лявий, бороз..на, улес..ливий;
- Г** тиж..невий, пристрас..ний, чес..но, міжоблас..ний;
- Д** волос..ний, особистіс..ний, зліс..ний, капос..ний;
- Е** зап'яс..ний, очис..ний, захис..ник, буревіс..ник;
- Є** звіс..но, блис..нути, пес..ливий, щас..ливий.

36. Позначте рядки, у яких усі слова пишуться з апострофом:

- А** м..ятний, роз..ятрений, присв..ята, пом..якшити;
- Б** в..язати, моркв..яний, комп..ютер, кур..єр;
- В** дит..ясла, пів..ящика, верф..ю, ін..єкція;
- Г** пір..я, пів..ями, прив..ялений, п..єдестал;
- Д** пів..юрти, дзв..якнути, зв..язок, кров..ю;
- Е** солов..ї, тьм..яно, кон..юнктивіт, грав..юра;
- Є** черв..як, В..ячеслав, круп..яний, між..ярусний.

37. Позначте рядки, у яких усі слова пишуться без м'якого знака:

- А** Уман..щина, майбут..нє, мен..ший, бджіл..ці;
- Б** землян..ці, яблун..ці, ремін..чик, емул..сія;
- В** буквар.., ін..ший, куз..ня, чотир..ма;
- Г** тон..ший, ніч.., перелаз..мо, рибал..ці;
- Д** сопіл..ці, домен..щик, степ.., удар..те;
- Е** ад..ютант, ковз..кий, україн..ський, кан..йон;
- Є** ц..вах, наріж..те, різ..бяр, бояз..кість.

38. Позначте рядки, у яких усі слова пишуться з подвоєними літерами:

- А** зран..я, безсмерт..я, пісен..ий, прочитан..ий;
- Б** страшен..ий, картин..ий, міськ..ом, від..зеркалити;
- В** довгождан..ий, блажен..ий, згуртован..ий, височен..ий;
- Г** жит..єдайний, бов..аніти, роздоріж..я, Він..ич..ина;
- Д** узвиш..я, стат..ей, роз..броїти, суд..ів;
- Е** ріл..я, узбіч..я, проніс..я, відкрит..ів;
- Є** старан..о, воз..'єднання, відвідан..ий, прикордон..ий.

39. Позначте рядки, у яких усі іменники у формі орудного відмінка однини мають у закінченні літеру *-e (-є)*:
- А кухар, пісня, круча, ячмінь;
 - Б стиль, колія, прізвище, мікрофон;
 - В перпендикуляр, рій, плече, слюсар;
 - Г калач, куш, кобзар, слухач;
 - Д вулиця, сім'я, бригадир, буквар;
 - Е надія, день, гай, соловей.
40. Позначте рядки, у яких усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення *-а(-я)*:
- А зупинка трамва..., не вистачає кілограм..., виписав із підручник..;
 - Б прибув з Єгипт..., не поставив апостроф..., основи світогляд..;
 - В літр бензин..., приміщення театр..., не було прапор..;
 - Г з останнього вагон..., вулиці Париж..., зібрали з гектар..;
 - Д недалеко від ліск..., сторінки журнал..., довгого коридор.. ;
 - Е сума сторін трикутник..., доїхали до Іртиш..., кабінет директор.. .
41. Позначте речення з неоднорідними означеннями (розділові знаки пропущено):
- А Вже українське шире слово почув збагнув і визнав світ (Б. Дегтярьов).
 - Б У світ ідемо щирими гостинними (В. Каюков).
 - В Навіть через вікна було видно як пухнасті сніги одсвічувались рожевими малиновими бризками зорі (М. Стельмах).
 - Г Різкий північний вітер немилосердно бив в обличчя (М. Коцюбинський).
 - Д За шкільними партами схилились чорняві біляві русяві голівки (І. Цюпа).
 - Е Кругом хати росли старі велетенські волоські горіхи (І. Нечуй-Левицький).
42. Позначте речення, у яких перед словом *як* ставиться кома (розділові знаки пропущено):
- А Мелашка була потрібна в господі як робітниця (І. Нечуй-Левицький).
 - Б Дівчина сяяла як куш калини (І. Нечуй-Левицький).
 - В Прокіп підходив спокійний і діловий як завжди (М. Коцюбинський).
 - Г Промені як вії сонячних очей (П. Тичина).
 - Д І. Франко знав і любив народну пісню як учений, демократ, патріот (М. Рильський).
 - Е Хмара як лебідь пливе над лісами (П. Осадчук).

Завдання 43–47 мають на меті встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного БУКВОЮ, доберіть відповідник, позначений ЦИФРОЮ, і впишіть її в таблицю. У відведені клітинки бланка відповідей упишіть цифри за зразком, який подано в ньому. Усі інші види Вашого запису комп'ютерна програма реєструватиме як ПОМИЛКУ.

**Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей**

43. Установіть відповідність між словосполученнями та стилями мовлення, до яких вони належать:

<p>А офіційно-діловий;
Б розмовний;
В публіцистичний;
Г художній;
Д науковий.</p> | <p>1 член речення; геометрична прогресія; суспільно-політична формація;
2 доводити до відома; відповідно до плану роботи; відповідальність покласти;
3 доконаний вид; зусилля громадськості; вогонь моїх пісень;
4 веселкова роса; срібні струни мрій; усмішка долі;
5 викинути з голови; одного поля ягода; підібгати хвоста;
6 рівносторонній трикутник; обминати гострі кути; накреслити тупий кут;
7 мислити по-державному; голос тисячоліть; уписати героїчну сторінку.</p> |
|--|---|

А	
Б	
В	
Г	
Д	

44. Установіть відповідність між фразеологічними антонімами:

<p>А сховатися у шкаралущу;
Б попасти в тенета;
В зі шкури пнутися;
Г зривати личину;
Д берегти нерви.</p> | <p>1 брати за барки;
2 відкрити душу;
3 пальцем не ворухнути;
4 виходити з рівноваги;
5 вискочити на сухе;
6 надягати машкару;
7 зв'язати руки.</p> |
|---|--|

А	
Б	
В	
Г	
Д	

45. Установіть відповідність між реченнями та їх характеристиками:

<p>А односкладне означено-особове;
Б односкладне неозначено-особове;
В односкладне безособове;
Г односкладне узагальнено-особове;
Д односкладне називне.</p> | <p>1 Світлішає в житті і на душі (О. Підсуха).
2 Ніжні сутінки. Вечір (О. Бердник).
3 Вечірнє сонце, дякую за день! Вечірнє сонце, дякую за втому! (Ліна Костенко).
4 І сад, і гай, і пісня солов'я – дорогоцінна спадщина моя (Д. Луценко).
5 На пагорбі зеленім біла хата (Д. Павличко).
6 Задзвонили в усі дзвони по всій Україні (Т. Шевченко).
7 Десять раз подумай, а раз скажи (Нар. творчість).</p> |
|---|--|

А	
Б	
В	
Г	
Д	

46. Установіть відповідність між словами та способами їх творення:

А складання основ;	1 прмова, відступ, підгрупа;
Б префіксально-суфіксальний;	2 заклик, переділ, вимір;
В суфіксальний;	3 обніжок, настільний, неробство;
Г безсуфіксальний;	4 працездатний, землемір, водогін;
Д префіксальний.	5 лісосмуга, криголам, міжпредметний;
	6 випадковість, їдучи, барвінковий;
	7 переддень, розірвати, присмак.

А	
Б	
В	
Г	
Д	

47. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та типами їх підрядної частини:

А підрядне умови;	1 Я чув, як дихав сонний ліс у прохолодному тумані (О. Довгий).
Б підрядне наслідку;	2 Я єсть народ, якого правди сила ніким зво- йована ще не була (П. Тичина).
В підрядне мети;	3 Якби мені сила та воля, жив би без горя (Нар. творчість).
Г підрядне місця;	4 Соборна Вкраїно, всі храми твої відбудуєм, щоб лунами дзвонів сягнути духовних вер- шин (С. Шевченко).
Д підрядне з'ясувальне.	5 Україна моя починається там, де доля моя усміхається (П. Осадчук).
	6 Людина прагне до щастя одвічно, як ріки в долини (М. Нагнибіда).
	7 Теплий туман слався по полю й наливав балку по самі вінця, так що дерева потопали в ньому (М. Коцюбинський).

А	
Б	
В	
Г	
Д	

Прочитайте тексти, виконайте подані після них завдання 48–53, які передбачають вибір речення, що містить певне мовне явище (розділові знаки пропущено). Виберіть правильні відповіді (їх може бути дві й більше) та позначте їх у бланку згідно з інструкцією. Номер вибраного речення позначте в таблиці знаком X. Не робіть інших позначок – комп'ютерна програма ресструватиме їх як помилки.

Текст 1 (завдання 48–50 до нього)

(1) Найголовніша ознака індивідуальності народу це його мова. (2) Мова знаряддя для за- своєння спадщини минулого найвищих здобутків людської культури. (3) Завдяки прилучен- ню дитини до чарів слова в неї виникає спрага пізнання бажання глибше опанувати духовні багатства людства. (4) Слово наймогутніше знаряддя що уможливило перегук поколінь. (5) Воно є запорукою нашої гідності й незнищенності. (6) В.Сухомлинський казав що словом можна створити красу душі. (7) Прилучення до скарбів рідної мови надає нам духовної дужості.

(За І. Вихованцем)

48. Позначте речення, у яких ужито прикметники найвищого ступеня порівняння:

1	2	3	4	5	6	7

49. Позначте речення, ускладнені однорідними членами:

1	2	3	4	5	6	7

50. Позначте речення з тире між підметом і присудком:

1	2	3	4	5	6	7

Текст 2 (завдання 51–53 до нього)

(1) Мово рідна ти безконечна могутня як море. (2) Скарбе мій єдиний з тобою я найбагатший і найдужчий у світі. (3) Без тебе я перекотиполе що його вітер несе в сіру безвість. (4) Ти клеко-чеш у гніві як вулкан. (5) Ти зігріваєш словом мов сонце. (6) Ти місток до прийдешнього про яке мріяло людство. (7) Красо моя єдина печаль проймає що не вистачить життя аби переплисти твій мовний океан.

(За С. Плачиндою)

51. Позначте речення, ускладнені звертаннями:

1	2	3	4	5	6	7

52. Позначте речення з порівняльними зворотами:

1	2	3	4	5	6	7

53. Позначте складнопідрядні речення з підрядними означальними:

1	2	3	4	5	6	7

Частина 2

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЮВАННЯ

Підтвердіть або спростуйте думку, висловлену Ю. Яновським у романі «Майстер корабля»: «Людина – натура творча. Людині треба, щоб її робота залишалася після неї самої жити. Тоді людина працюватиме так, як співає». Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі докази, які найкраще аргументуватимуть Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки посиланнями на приклади з художньої літератури (укажіть проблему, порушену письменником, назву твору, назвіть художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичні факти або випадки з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному місці тестового зошита. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка тестового зошита (150–200 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Приклад написання цифр для заповнення бланка відповідей

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 -

Місце штрих-кода
роботи.
Наклеює інструктор.

Увага!

Цей бланк перевіряє комп'ютер! Ваші відповіді у бланку є результатом Вашої роботи.
Записана цифра не має виходити за межі білого прямокутника.
Виправлення необхідно робити в спеціально відведеній частині бланка!

Українська мова

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Позначте номер Вашого зошита так:

У завданнях 1-42 правильну відповідь позначають **тільки так**:

1	A Б В Г Д	8	A Б В Г Д	15	A Б В Г Д	22	A Б В Г Д	29	A Б В Г Д
2		9		16		23		30	
3		10		17		24		31	
4		11		18		25		32	
5		12		19		26		33	
6		13		20		27		34	
7		14		21		28			
35	A Б В Г Д Е	37	A Б В Г Д Е	39	A Б В Г Д Е	41	A Б В Г Д Е		
36		38		40		42			

У завданнях 43-47 відповідь записуйте цифрами

43	A	44	A	45	A	46	A	47	A
	Б		Б		Б		Б		Б
	В		В		В		В		В
	Г		Г		Г		Г		Г
	Д		Д		Д		Д		Д

У завданнях 48-53 правильну відповідь позначають **тільки так**:

48	1 2 3 4 5 6 7	50	1 2 3 4 5 6 7	52	1 2 3 4 5 6 7
49		51		53	

Місце виправлення помилкової відповіді

Щоб виправити відповідь до завдання, запишіть його номер у білих прямокутниках зліва.

Завдання 1-34					Завдання 35-42					Завдання 43-47		Завдання 48-53						
Номер завдання					Номер завдання					Номер завдання	Номер завдання	Номер завдання						
A	Б	В	Г	Д	A	Б	В	Г	Д	A	A	1	2	3	4	5	6	7

This image shows a large rectangular area with horizontal ruling lines, resembling a page for writing or a form. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are 20 horizontal lines in total, creating 19 rows for writing. The lines are thin and light gray, and the background is white. The entire area is enclosed in a thin black border.

Приклад написання цифр для заповнення бланка відповідей **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 -**

Місце штрих-кода роботи.
Наклеює інструктор.

Увага!
Цей бланк перевіряє комп'ютер! Ваші відповіді у бланку є результатом Вашої роботи. Записана цифра не має виходити за межі білого прямокутника. Виправлення необхідно робити в спеціально відведеній частині бланка!

Українська мова

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Позначте номер Вашого зошита так:

У завданнях 1-42 правильну відповідь позначаєте **тільки так**:

1	А В В Г Д ☐ ☐ ☒ ☐ ☐	8	А Б В Г Д ☐ ☒ ☐ ☐ ☐	15	А Б В Г Д ☐ ☐ ☒ ☐ ☐	22	А Б В Г Д ☐ ☐ ☐ ☒ ☐	29	А Б В Г Д ☒ ☐ ☐ ☐ ☐
2	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	9	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	16	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	23	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	30	☐ ☐ ☐ ☐ ☒
3	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	10	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	17	☐ ☒ ☐ ☐ ☐	24	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	31	☐ ☐ ☒ ☐ ☐
4	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	11	☐ ☐ ☐ ☒ ☐	18	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	25	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	32	☐ ☐ ☐ ☐ ☒
5	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	12	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	19	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	26	☐ ☐ ☒ ☐ ☐	33	☐ ☐ ☒ ☐ ☐
6	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	13	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	20	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	27	☒ ☐ ☐ ☐ ☐	34	☐ ☐ ☐ ☐ ☒
7	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	14	☐ ☐ ☐ ☒ ☐	21	☐ ☐ ☐ ☐ ☒	28	☐ ☐ ☒ ☐ ☐		

35	А Б В Г Д Е Є ☐ ☒ ☐ ☒ ☒ ☐ ☐	37	А Б В Г Д Е Є ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☐	39	А Б В Г Д Е ☒ ☐ ☐ ☒ ☐ ☒	41	А Б В Г Д Е ☒ ☐ ☐ ☒ ☐ ☒
36	☐ ☐ ☒ ☒ ☐ ☐ ☒	38	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐	40	☒ ☐ ☐ ☐ ☒ ☐ ☒	42	☐ ☒ ☒ ☐ ☐ ☒ ☐

У завданнях 43-47 відповідь записуйте цифрами

43	А 2 Б 5 В 7 Г 4 Д 1	44	А 2 Б 5 В 3 Г 6 Д 4	45	А 3 Б 6 В 1 Г 7 Д 2	46	А 4 Б 3 В 6 Г 2 Д 7	47	А 3 Б 7 В 4 Г 5 Д 1
----	---------------------------------	----	---------------------------------	----	---------------------------------	----	---------------------------------	----	---------------------------------

У завданнях 48-53 правильну відповідь позначаєте **тільки так**:

48	1 2 3 4 5 6 7 ☒ ☒ ☐ ☒ ☐ ☐ ☐	50	1 2 3 4 5 6 7 ☒ ☒ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐	52	1 2 3 4 5 6 7 ☒ ☐ ☐ ☒ ☒ ☐ ☐
49	☐ ☒ ☒ ☐ ☒ ☐ ☐	51	☒ ☒ ☐ ☐ ☐ ☐ ☒	53	☐ ☐ ☒ ☐ ☐ ☒ ☐

Місце виправлення помилкової відповіді

Щоб виправити відповідь до завдання, запишіть його номер у білих прямокутниках зліва

Завдання 1-34 Номер завдання А Б В Г Д	Номер завдання Завдання 35-38 А Б В Г Д Е Є	Номер завдання Завдання 43-47 А	Номер завдання Завдання 48-53 1 2 3 4 5 6 7
	Номер завдання Завдання 39-42 А Б В Г Д Е	Номер завдання А	
		Б	
		В	
		Г	
		Д	

Над інформаційними матеріалами з української мови працювали:

Людмила Коваленко, кандидат педагогічних наук *Олександра Глазова*,
доктор філологічних наук *Світлана Ломакович*, *Тамара Лук'янчук*,
кандидат педагогічних наук *Наталія Пастушенко*, кандидат педагогічних наук
Леонід Скуратівський, *Валерій Федоренко*, *Тимофій Пильник*, *Неоніла Шинкарук*,
Леонід Середа, кандидат педагогічних наук *Лілія Гриневич*, *Лариса Плетньова*,
кандидат педагогічних наук *Ірина Гудзик*

Висловлюємо подяку за пропозиції та зауваження

докторові філологічних наук *Володимиру Панченку*
кандидатові філологічних наук *Оксані Бас-Кононенко*
кандидатові філологічних наук *Роману Бачкуру*
кандидатові філологічних наук *Людмилі Білоконенко*
кандидатові філологічних наук *Антоніні Грицевій*
кандидатові філологічних наук *Інні Завальнюк*
кандидатові філологічних наук *Миколі Ковальчуку*
кандидатові філологічних наук *Ларисі Корловській*
кандидатові філологічних наук *Світлані Семенко*
кандидатові філологічних наук *Світлані Терещенко*
кандидатові філологічних наук *Олені Тодор*
Світлані Авраменко
Ігорю Василюшину
Сергію Дмитрієву

Особливу подяку висловлюємо

докторові математичних наук *Альгірдасові Забуліонісу*
Валерію Бойку

Наукові рецензенти:

кандидат філологічних наук *Лідія Гнатюк*
кандидат філологічних наук *Оксана Бас-Кононенко*

Комп'ютерна верстка

Уляни Герасевич

ЗМІСТ

Зовнішнє оцінювання в запитаннях і відповідях.....	4
Програмові вимоги зовнішнього оцінювання з української мови	6
Структура тесту й формати завдань зовнішнього оцінювання з української мови.....	13
Демонстраційний варіант тестового зошита і бланків відповідей зовнішнього оцінювання з української мови 2006 року	17

Навчальне видання

Людмила **Коваленко**, Олександра **Глазова**, Світлана **Ломакович**, Тамара **Лук'янчук**,
Наталія **Пастушенко**, Леонід **Скурагівський**, Валерій **Федоренко**, Тимофій **Пильник**,
Неоніла **Шинкарук**, Леонід **Середа**, Лілія **Гриневич**, Лариса **Плетньова**, Ірина **Гудзик**

ЗОВНІШНЄ ОЦІНЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Інформаційні матеріали

Підписано до друку 17.04.2006. Формат 60x90 1/8. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 4,63. Ум. фарбовідб. 5,63. Обл.-вид. арк. 2,51.
Тираж 42 500 прим. Вид. №35. Зам. № 1182/141.

Видавництво «Факт»

Україна, 61057, м. Харків, вул. Донець-Захаржевського, 6/8.

Тел./факс: (057)731-27-12, 751-58-82.

Свідоцтво про держреєстрацію: серія ДК №314 від 23.01.2001 р.

Виготовлено у ТОВ «Навчальний друк»

Україна, 61001, м. Харків, вул. Державінська, 38.

Тел./факс: (057)771-82-59, 771-82-60.

Свідоцтво про держреєстрацію: серія ХК №58 від 10.06.2002 р.